EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 16. 7. 2021
COM(2021) 388 final

2021/0208 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o pristúpení Európskej únie k Dohovoru o uznávaní a výkone cudzích rozsudkov v občianskych alebo obchodných veciach

{SEC(2021) 279 final} - {SWD(2021) 192 final} - {SWD(2021) 193 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Podniky a občania EÚ, ktorí sa v súčasnosti usilujú o to, aby sa rozsudok vydaný v EÚ uznal a vykonal v krajine mimo EÚ, sú vystavení nejednotnému právnemu prostrediu, keďže neexistuje komplexný medzinárodný rámec v oblasti uznávania a vykonávania cudzích rozsudkov v občianskych a obchodných veciach. Znamená to, že súdom uznaní veritelia sa musia boriť so spleťou rôznorodých vnútroštátnych právnych predpisov krajín mimo EÚ o prijímaní cudzích rozsudkov, ako aj s platnými dvojstrannými, regionálnymi a mnohostrannými zmluvami. Preto osoby, ktoré sa zapájajú do medzinárodných súdnych sporov, musia investovať zdroje, čas a často aj externú expertízu na prípravu odolnej súdnej stratégie na to, aby mali šancu, že sa ich rozsudok vykoná. Táto komplexnosť, ako aj súvisiace náklady a právna neistota sú odrádzajúcimi faktormi, ktoré môžu viesť podniky a občanov buď k tomu, aby sa vyhli súdnym sporom a hľadali iné formy riešenia sporov, vzdali sa uplatnenia svojich nárokov alebo sa rozhodli, že sa vôbec nezapoja do medzinárodných transakcií. To zase môže mať negatívny vplyv na ochotu podnikov a občanov EÚ zapojiť sa do medzinárodného obchodu a investičných činností. Neistý výkon rozsudkov EÚ v krajinách mimo EÚ má navyše za následok obmedzovanie práva podnikov a občanov EÚ na prístup k spravodlivosti.

Rast medzinárodného obchodu a investičných tokov zvyšuje tieto právne riziká pre podniky a občanov EÚ, túto situáciu však možno riešiť prostredníctvom predvídateľného systému cezhraničného uznávania a výkonu rozsudkov v občianskych alebo obchodných veciach. Až donedávna však výkon cudzích rozsudkov v občianskych a obchodných veciach nebol na medzinárodnej úrovni komplexne regulovaný, hoci existuje niekoľko dvojstranných alebo mnohostranných dohôd s obmedzeným rozsahom pôsobnosti. Táto situácia sa zmenila prijatím **Dohovoru o uznávaní a výkone cudzích rozsudkov v občianskych alebo obchodných veciach** (ďalej len „dohovor o rozsudkoch“)[1] v júli 2019.

Dohovor o rozsudkoch prijatý pod záštitou Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného (ďalej len „Haagska konferencia“) má potenciál zlepšiť súčasný systém obehu cudzích rozsudkov. Cieľom dohovoru je podporovať efektívny prístup k spravodlivosti pre všetkých a uľahčiť mnohostranný obchod a investície založené na pravidlách, ako aj mobilitu, prostredníctvom justičnej spolupráce[2].

Európska únia vždy podporovala vytvorenie mnohostranného systému uznávania a výkonu rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, a aktívne sa preto zapájala do procesu rokovaní o dohovore so zreteľom na jej možné pristúpenie k tomuto budúcemu medzinárodnému systému. Na základe mandátu, ktorý Rada udelila Európskej komisii v máji 2016[3], Komisia zastupovala záujmy Únie počas procesu rokovaní na Haagskej konferencii.

Rokovania o dohovore o rozsudkoch boli úspešne ukončené v júli 2019 a dohovor je v súčasnosti otvorený na podpis, ratifikáciu alebo pristúpenie. Ak Európska únia pristúpi k dohovoru o rozsudkoch, ako Komisia navrhuje, dohovor by sa uplatňoval na uznávanie

---

[1] Dohovor z 2. júla 2019 o uznávaní a výkone cudzích rozsudkov v občianskych alebo obchodných veciach.

[2] Preambula dohovoru o rozsudkoch.

[3] Pozri *Výsledok zasadnutia Rady pre konkurencieschopnosť (3470. zasadnutie Rady) z 26. a 27. mája 2016, č. 9357/16* a *návrh rozhodnutia Rady (č. 8814/16) o poverení otvoriť rokovania o Dohovore o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (dohovor o rozsudkoch) v rámci Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného*.

a výkon prichádzajúcich a odchádzajúcich rozsudkov medzi členskými štátmi EÚ a ostatnými zmluvnými štátmi dohovoru.

Tento návrh je v súlade s cieľmi Komisie stanovenými v Politických usmerneniach pre Európsku komisiu (2019 – 2024)[4], najmä v súvislosti s prioritou „Nový impulz pre európsku demokraciu“[5]. Je v súlade so záväzkom Únie presadzovať v medzinárodných vzťahoch multilateralizmus a je pravdepodobné, že ďalšie krajiny a obchodných partnerov EÚ povzbudí k tomu, aby sa pripojili k dohovoru o rozsudkoch. Pristúpenie EÚ k mnohostrannému dohovoru o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach by bolo v súlade aj s politikou Únie zameranou na zvýšenie rastu medzinárodného obchodu a zahraničných investícií a mobilitu občanov na celom svete.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Európska únia má dobre rozvinutý systém[6] vzájomného uznávania a výkonu rozsudkov v občianskych a obchodných veciach medzi členskými štátmi, ktorý bol zavedený ako nevyhnutný doplnok jej jednotného trhu. Nariadenie Brusel Ia[7] sa však neuplatňuje na uznávanie a výkon rozsudkov vydaných v krajinách mimo EÚ.

Na medzinárodnej úrovni EÚ uzavrela medzinárodný dohovor so štátmi EHP a Švajčiarskom (Lugánsky dohovor z roku 2007[8]). Okrem toho prvý pokus o vytvorenie mnohostranného rámca pre uznávanie a výkon rozsudkov viedol k uzavretiu Dohovoru o voľbe súdu z roku 2005[9]. Tento dohovor zabezpečuje uznávanie a výkon rozsudkov v prípadoch, keď sa strany dohodli na súde, ktorý má výlučnú právomoc pojednávať o ich spore. Únia tento dohovor ratifikovala v roku 2015, čiže dohovor je teraz súčasťou *acquis* Únie.

Okrem dohovoru o voľbe súdu z roku 2005, ktorý má len obmedzený rozsah pôsobnosti, neexistuje žiaden globálny multilaterálny rámec pre obeh rozsudkov.

Dohovor o rozsudkoch by tak doplnil existujúci právny rámec v Únii a zabezpečil by obeh cudzích rozsudkov nad rámec existujúceho systému uplatniteľného medzi EÚ a štátmi EHP a Švajčiarskom.

Ak by sa neurobilo žiadne vyhlásenie, dohovor by vnútorné *acquis* EÚ nijak nezmenil, pretože tieto dva nástroje sa uplatňujú v odlišných kontextoch[10]. Dôvodom je, že nariadenie Brusel Ia sa uplatňuje na uznávanie a výkon rozsudkov v rámci EÚ, zatiaľ čo dohovor by sa vzťahoval na rozsudky pochádzajúce z krajín mimo EÚ. Vyhlásenie je však potrebné na zaistenie toho, aby sa pristúpením k dohovoru neovplyvnilo splnenie politických cieľov nariadenia Brusel Ia. Konkrétnejšie, v prípadoch týkajúcich sa nájmu na obchodné účely

---

4 https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_sk.pdf.

5 Pričom zároveň podporuje ciele hlavných kategórií *„silnejšia Európa vo svete“* a *„hospodárstvo, ktoré pracuje v prospech ľudí“*.

6 Pozri nariadenie Rady a Európskeho parlamentu (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (prepracované znenie, Ú. v. EÚ L 351, 20.12.2012, s. 1, ďalej len „nariadenie Brusel Ia“).

7 Tamže.

8 Dohovor o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 339, 21.12.2007, s. 3 – 41).

9 Dohovor z 30. júna 2005 o dohodách o voľbe súdu.

10 Pozri článok 23 ods. 4 dohovoru o rozsudkoch. Treba poznamenať, že ani uplatňovanie Lugánskeho dohovoru alebo dohovoru o voľbe súdu z roku 2005 by nebolo ovplyvnené dohovorom, keďže skoršie zmluvy majú na základe článku 23 ods. 2 prednosť.

nariadenie Brusel Ia priznáva výlučnú právomoc súdom v členskom štáte, v ktorom sa nehnuteľnosť nachádza. Dohovor o rozsudkoch nezahŕňa takéto pravidlá upravujúce výlučnú právomoc v oblasti obchodného nájmu. Na základe dohovoru by preto členské štáty boli povinné uznávať a vykonávať rozsudky tretích krajín o obchodných nájmoch nehnuteľností, ktoré sa nachádzajú na ich území. Bolo by to v rozpore s politickým cieľom nariadenia Brusel Ia priznať súdom v EÚ výlučnú právomoc v sporoch týkajúcich sa nehnuteľností nachádzajúcich sa v EÚ.

Pri pristúpení by sa preto malo urobiť cielené vyhlásenie, ktorým sa vylúči uznávanie a výkon rozsudkov o obchodných nájmoch nehnuteľností nachádzajúcich sa v EÚ. Toto obmedzené vyhlásenie zaručuje súlad dohovoru s *acquis* EÚ bez toho, aby bránilo úplnému splneniu všetkých politických cieľov tohto návrhu.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Dohovor o rozsudkoch je výsledkom postupného procesu uľahčovania obehu rozsudkov na celom svete. Vychádza z dohovoru o voľbe súdu z roku 2005 a jeho cieľom je rozšíriť rozsah pôsobnosti rozsudkov, ktoré môžu byť v obehu medzi štátmi. Cieľom dohovorov prijatých pod záštitou Haagskej konferencie je, aby sa tak dialo bez zasahovania do osobitných dohovorov, ktoré môžu existovať v konkrétnych oblastiach, ako sú námorné a dopravné záležitosti, a do existujúcich dvojstranných dohovorov.

Dohovor o rozsudkoch má vďaka zvýšeniu právnej istoty a obmedzeniu nákladov a trvania konaní v medzinárodných súdnych sporoch potenciál podnietiť podniky a občanov EÚ, aby sa zapojili do medzinárodných transakcií, čo by viedlo k zvýšeniu objemov cezhraničného obchodu a investícií.

Pristúpenie k dohovoru o rozsudkoch je napokon v súlade so záväzkom Únie presadzovať multilateralizmus a globálny poriadok založený na pravidlách.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Právomoc Únie regulovať záležitosti týkajúce sa uznávania a výkonu cudzích rozsudkov v občianskych a obchodných veciach je založená na článku 81 ods. 2 písm. a) ZFEÚ.

V súlade s článkom 3 ods. 2 ZFEÚ má Únia výlučnú právomoc uzavrieť medzinárodnú dohodu, ak môžu byť uzavretím zmlúv dotknuté spoločné pravidlá EÚ alebo pozmenený rozsah ich pôsobnosti. V dôsledku prijatia nariadenia Brusel I Únia nadobudla takúto výlučnú vonkajšiu právomoc upravovať záležitosti týkajúce sa uznávania a výkonu rozsudkov tretích krajín v občianskych a obchodných veciach[11].

Dohovor o rozsudkoch o uznávaní a výkone cudzích rozsudkov teda patrí do tejto výlučnej vonkajšej právomoci Únie. Únia k nemu môže pristúpiť na základe článku 81 ods. 2 písm. a) a článku 218 ods. 6 písm. a) ZFEÚ.

[11] Súdny dvor to potvrdil vo svojom luganskom stanovisku, v ktorom Súdny dvor uviedol, že výlučná vonkajšia právomoc Európskeho spoločenstva sa uplatňuje okrem iného na uznávanie a výkon rozsudkov tretích krajín v občianskych a obchodných veciach. Pozri stanovisko 1/03, ECLI:EU:C:2006:81.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Neuplatňuje sa.

- **Proporcionalita**

Cieľom tohto návrhu je zlepšiť prístup strán EÚ k spravodlivosti tým, že sa uľahčí uznávanie a výkon rozsudkov vydaných súdmi v EÚ bez ohľadu na to, kde má dlžník majetok, zvýšiť právnu istotu pre podniky a občanov zapojených do medzinárodných transakcií, znížiť náklady na konania v cezhraničných súdnych sporoch a skrátiť ich trvanie. Tento návrh má zároveň za cieľ umožniť uznávanie a výkon rozsudkov tretích krajín v EÚ len vtedy, ak sú dodržané základné zásady práva EÚ a ak nie je dotknuté vnútorné *acquis*.

Tieto ciele možno dosiahnuť len dodržiavaním systému vzájomného uznávania a výkonu rozsudkov medzi štátmi, ako je systém prijatý v dohovore o rozsudkoch. Členské štáty už nemajú možnosť rokovať o mnohostranných alebo dvojstranných dohovoroch o uznávaní a výkone rozsudkov, pretože vonkajšia právomoc v oblasti medzinárodnej právomoci a uznávania a výkonu rozsudkov v občianskych a obchodných veciach prináleží výlučne Európskej únii.

Jednostranným konaním na úrovni EÚ by sa vyššie uvedené ciele nedosiahli, pretože by sa neuľahčilo uznávanie a výkon rozsudkov EÚ v krajinách mimo EÚ.

Pristúpiť k existujúcemu multilaterálnemu rámcu, ktorý EÚ pomohla dohodnúť, by bolo efektívnejšie ako začať dvojstranné rokovania so štátmi mimo EÚ. V závislosti od toho, koľko štátov bude dohovor dodržiavať, by dohovor zaistil spoločný právny rámec pre prístup k rozsudkom tretích krajín bez ohľadu na to, odkiaľ pochádzajú. Zaistil by sa ním aj jeden spoločný právny rámec pre podniky a občanov EÚ, ktorí sa usilujú o to, aby sa rozsudky vydané súdmi v EÚ uznali a vykonali v krajinách mimo EÚ[12].

- **Výber nástroja**

Neuplatňuje sa.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia ex post/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Neuplatňuje sa.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

V rámci posudzovania rôznych možností politiky týkajúcich sa dohovoru o rozsudkoch si Komisia vyžiadala stanoviská zainteresovaných strán prostredníctvom otvorenej verejnej konzultácie a seminára s členskými štátmi[13]. Okrem toho externý dodávateľ, ktorý uskutočnil aj niekoľko konzultačných činností, ako je online prieskum, cielené rozhovory so zainteresovanými stranami, ako aj dotazník distribuovaný orgánom členských štátov, vypracoval štúdiu.

[12] K tejto veci pozri aj oddiely 3 a 4 správy o posúdení vplyvu pripojenej k tomuto návrhu.

[13] Kým nie je známa ďalšia analýza dôsledkov všetkých možností politiky, členské štáty na seminári vyjadrili svoje predbežné názory.

Z týchto konzultačných činností vyplynulo, že pristúpenie k dohovoru o rozsudkoch podporili členské štáty aj prevažná väčšina zainteresovaných strán (napríklad právnici, podniky, profesijné organizácie právnikov a súdnych úradníkov, akademickí pracovníci). Pokiaľ ide o možnosť robiť vyhlásenia[14], členské štáty namietali proti vyhláseniu na základe článku 19 dohovoru a nevyjadrili jasné stanovisko k vyhláseniam podľa článku 18. Pristúpenie s vyhlásením podľa článku 19 podporil len malý počet zainteresovaných strán, zatiaľ čo v súvislosti s vyhláseniami podľa článku 18 sa nezistila žiadna jasná tendencia.

Informácie z týchto konzultačných činností boli veľmi dôležité na to, aby si Komisia vytvorila názor na najlepší prístup, ktorý sa má zaujať v tomto návrhu. V dôsledku toho sa Komisia rozhodla, že navrhne pristúpenie EÚ k dohovoru o rozsudkoch s obmedzeným, cieleným vyhlásením o vylúčení uznávania a výkonu rozsudkov tretích krajín súdmi v EÚ, ktorými sa rozhodlo o obchodných nájmoch nehnuteľností nachádzajúcich sa v EÚ.

- **Získavanie a využívanie expertízy**

V procese rokovaní o dohovore o rozsudkoch sa Komisia neustále obracala na odborníkov z členských štátov a opierala sa o expertízu, ktorú jej poskytli. Konzultácie s odborníkmi z členských štátov sa uskutočnili aj v rámci prípravných prác týkajúcich sa tohto návrhu.

Komisia sa opierala aj o štúdiu, ktorú vypracoval externý dodávateľ na podporu analýzy posúdenia vplyvu. Táto štúdia[15] obsahuje rozsiahlu ekonomickú a právnu analýzu jednotlivých dostupných možností politiky. Sú v nej použité rôzne analytické nástroje, od využitia empirických údajov zhromaždených rôznymi spôsobmi (v online prieskumoch, dotazníkoch a rozhovoroch) po štatistiky či administratívnu analýzu. Ak neboli k dispozícii kvantitatívne údaje, použili sa kvalitatívne odhady. Tieto odhady, ako aj rôzne použité predpoklady, potvrdili externí odborníci na seminári.

V štúdii sa dospelo k záveru, že najvhodnejším spôsobom na dosiahnutie cieľov politiky je pristúpiť k dohovoru bez akéhokoľvek vyhlásenia. Tento záver sa odzrkadľuje v tomto návrhu, keďže pristúpenie k dohovoru o rozsudkoch sa navrhuje len s obmedzeným, cieleným vyhlásením, ktoré sa považuje za potrebné na dosiahnutie súladu s existujúcim *acquis* EÚ. Takéto obmedzené vyhlásenie zároveň nebráni dosiahnutiu ostatných cieľov tohto návrhu ani neobmedzuje jeho efektívnosť z hľadiska očakávaných priamych prínosov pre podniky a občanov EÚ.

Komisia sa napokon opierala o rozsiahle odborné znalosti o uznávaní a výkone rozsudkov na úrovni EÚ pri uplatňovaní nariadenia Brusel Ia, jeho predchodcu – nariadenia (ES) č. 44/2001[16], ktoré už bolo následníkom Bruselského dohovoru z roku 1968[17] v tej istej oblasti. V súvislosti s výkladom a uplatňovaním týchto nástrojov na úrovni EÚ existujú rozsiahle usmernenia Súdneho dvora EÚ.

---

14 Vyhlásenie buď na základe článku 18 dohovoru (o vylúčení určitých vecí) a/alebo článku 19 (okrem rozsudkov v občianskych alebo obchodných veciach týkajúcich sa štátov).

15 Uverejní sa po prijatí tohto návrhu.

16 Pozri nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 16.1.2001, s. 1).

17 Pozri Bruselský dohovor o právomoci a o výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 299, 31.12.1972, s. 32).

- **Posúdenie vplyvu**

Vhodnosť pristúpenia EÚ k dohovoru sa posudzovala v rámci správy o posúdení vplyvu. Pokiaľ ide o scenár, v ktorom EÚ pristúpi k dohovoru, do úvahy sa vzalo viacero možností politiky. Tieto možnosti politiky zahŕňali pristúpenie buď bez akéhokoľvek vyhlásenia alebo s konkrétne definovanými vyhláseniami – buď s vyhlásením podľa článku 18 dohovoru, v ktorom sa z rozsahu pôsobnosti vylúčia určité záležitosti (spotrebiteľské, pracovné alebo poisťovacie záležitosti a/alebo obchodné nájmy nehnuteľností), alebo s vyhlásením podľa článku 19 dohovoru, v ktorom sa vylúčia rozsudky v občianskych a obchodných veciach, na ktorých sa zúčastňujú štáty alebo štátne subjekty.

Uprednostňovanou možnosťou je pristúpiť k dohovoru s obmedzeným, cieleným vyhlásením o vylúčení uznávania a výkonu rozsudkov, ktorými sa rozhodlo o obchodných nájmoch nehnuteľností nachádzajúcich sa v EÚ.

Na účely kvantifikácie vplyvu dohovoru o rozsudkoch na obeh rozsudkov medi krajinami EÚ a krajinami mimo EÚ sa dospelo k pracovnej hypotéze, že k dohovoru by sa pridalo osem vybraných krajín, ktoré nie sú členmi EÚ. Týmito vybranými krajinami mimo EÚ boli Argentína, Austrália, Brazília, Čína, Japonsko, Južná Kórea, Kanada a Spojené štáty americké. Všetky odhadované vplyvy sa týkali referenčného obdobia 2022 – 2026.

Uprednostňovanou možnosťou sa zlepší prístup k spravodlivosti a zvýši právna istota a predvídateľnosť v medzinárodných súdnych sporoch. Priame výhody pre občanov a podniky EÚ pri pokuse o uznanie a výkon rozsudku EÚ vo vybraných krajinách mimo EÚ sa odhadujú na 1,1 až 2,6 milióna EUR do roku 2026. Je to tak vďaka predpokladanému 10 – 20 % zníženiu nákladov spojených s uznávaním a výkonom rozsudkov EÚ v krajinách mimo EÚ. Navyše sa očakáva, že sa priemerná dĺžka konaní v priemere skráti o tri až šesť mesiacov.

Jednoduchší a predvídateľnejší systém uznávania a výkonu cudzích rozsudkov v občianskych a obchodných veciach sa vytvára aj na podporu medzinárodného obchodu a investícií. Keďže medzinárodný obchod a investície pravdepodobne budú rásť, systém by mohol mať pozitívne účinky na mikroúrovni aj makroúrovni, ako aj v oblasti pracovných príležitostí. Z lepšieho prístupu k spravodlivosti a právnej istote v medzinárodných konaniach vďaka dohovoru o rozsudkoch budú mať prospech najmä malé a stredné podniky.

Predovšetkým uprednostňovaná možnosť politiky je v úplnom súlade s *acquis* EÚ v tejto oblasti, najmä nariadením Brusel Ia. V rámci uprednostňovanej možnosti sú obchodné nájmy vylúčené z uplatňovania dohovoru, keďže nariadením Brusel Ia sa v sporoch týkajúcich sa obchodných nájmov nehnuteľností nachádzajúcich sa v EÚ priznáva výlučná právomoc súdom v EÚ.

Na druhej strane vyhlásenie, ktorým by sa vylúčili ostatné zvažované záležitosti[18], sa nepovažovalo za potrebné. Dohovor poskytuje primeranú ochranu slabším stranám (spotrebiteľom, zamestnancom alebo poistníkovi, poistencovi alebo oprávnenej osobe z poistenia), aj keď inak ako *acquis* EÚ. Navyše, na rozdiel od obchodných nájmov nehnuteľností nachádzajúcich sa v EÚ, by iné vyhlásenia, ktoré majú širší rozsah pôsobnosti, mohli brániť úplnému dosiahnutiu cieľov tejto iniciatívy.

K správe o posúdení vplyvu sa dňa 23. apríla 2021 kladne vyjadril výbor pre kontrolu regulácie.

[18] Išlo o spotrebiteľské, pracovné a poisťovacie záležitosti.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Tento návrh nemá vplyv na náklady MSP. Okrem toho, keďže MSP pred rozhodcovským konaním uprednostňujú skôr súdne konania, väčšia právna istota spolu s nižšími nákladmi a kratším trvaním konaní v medzinárodných sporoch by mali mať pozitívny vplyv na ich ochotu zapájať sa do medzinárodných transakcií. Pristúpením k dohovoru sa tiež môže zvýšiť konkurencieschopnosť MSP. Dôvodom je, že náklady na medzinárodné spory, a teda nepriamo na podnikanie v medzinárodnom kontexte, sa znížia, vďaka čomu MSP so sídlom v EÚ získajú komparatívnu výhodu oproti podnikom z krajín, ktoré dohovor neratifikovali. Očakáva sa, že návrh bude mať pozitívny vplyv aj na medzinárodný obchod a investície.

- **Základné práva**

Návrhom sa má zlepšiť prístup podnikov a občanov EÚ k spravodlivosti, pretože cezhraničné uznávanie a výkon rozsudkov, neoddeliteľná súčasť práva na prístup k spravodlivosti, sa celkovo zlepší a bude predvídateľnejšie. V dohovore sú vo veľkej miere premietnuté pravidlá týkajúce sa uznávania a výkonu rozsudkov, ktoré sa uplatňujú interne v EÚ (nariadenie Brusel Ia). Dohovor sa teda v zásade neodchyľuje od základných práv EÚ a zásad spravodlivého procesu. Dohovor predovšetkým poskytuje dôvod na odmietnutie uznania a výkonu rozsudkov, ktoré nie sú zlučiteľné so základnými zásadami spravodlivého procesu alebo s verejným poriadkom štátu, v ktorom sa o uznanie a výkon žiada. Na základe overeného prístupu[19] by to prispelo k zaisteniu toho, aby sa v krajine mimo EÚ riadne dodržali základné práva, ako je právo na obhajobu alebo právo na spravodlivý proces. Navyše, dohovorom sa uznávanie a výkon rozsudkov vydaných súdmi EÚ v tretích krajinách zlepší, čo zjednoduší slobodu podnikania a povedie k lepšiemu dodržiavaniu vlastníckeho práva v EÚ.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Tento návrh nemá žiadny vplyv na rozpočet Únie. Členské štáty môžu mať jednorazové náklady na vykonávanie dohovoru a mohli by vzniknúť o niečo vyššie náklady pre súdnictvo členských štátov z dôvodu očakávaného mierneho nárast počtu prípadov. Očakáva sa však, že tieto náklady budú v strednodobom a dlhodobom horizonte kompenzované očakávaným skrátením trvania konaní.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Keďže sa tento návrh týka pristúpenia EÚ k medzinárodnému dohovoru, ktorý obsahuje jasné pravidlá týkajúce sa uznávania a výkonu cudzích rozsudkov, nestanoví sa žiaden plán vykonávania.

Pokiaľ ide o monitorovanie a hodnotenie fungovania dohovoru v praxi, EÚ sa bude zúčastňovať na zasadnutiach osobitnej komisie, ktoré bude Haagska konferencia pravidelne organizovať s cieľom vyhodnotiť uplatňovanie dohovoru v praxi.

[19] Okrem nariadenia Brusel Ia sa tento prístup uplatňuje aj v Lugánskom dohovore a dohovore o voľbe súdu z roku 2005.

Interný hodnotiaci a monitorovací mechanizmus EÚ bude v čo najväčšej možnej miere zodpovedať mechanizmu hodnotenia Haagskej konferencie. Hodnotenie sa bude vykonávať v pravidelných intervaloch a bude zahŕňať posúdenie vplyvov z pristúpenia EÚ k dohovoru o rozsudkoch, ako aj hodnotenie toho, či sa dosiahli hlavné ciele sledované prostredníctvom pristúpenia. Hodnotenie bude okrem toho zahŕňať aj analýzu vhodnosti vyhlásení s cieľom posúdiť, či ponechať alebo zrušiť už vydané vyhlásenie (vyhlásenia) alebo vydať nové.

- **Vysvetľujúce dokumenty (v prípade smerníc)**

Neuplatňuje sa.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Vzhľadom na výlučnú vonkajšiu právomoc Európskej únie a skutočnosť, že dohovor o rozsudkoch článkom 26 umožňuje, aby k nemu pristúpila organizácia regionálnej hospodárskej integrácie, by sa EÚ na základe kladného rozhodnutia Rady mala stať zmluvnou stranou dohovoru ako taká bez členských štátov.

Európska únia by preto pri pristúpení mala urobiť vyhlásenie v súlade s článkom 27 dohovoru, že EÚ vykonáva právomoc vo všetkých veciach, na ktoré sa dohovor vzťahuje, a že jej členské štáty nebudú zmluvnými stranami dohovoru, ale budú viazané dohovorom na základe pristúpenia EÚ. V súlade s Protokolom (č. 22) o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o fungovaní Európskej únie a podľa ktorého sa Dánsko nezúčastňuje na opatreniach prijatých podľa článku 81 ods. 2 zmluvy, pristúpenie EÚ k dohovoru o rozsudkoch nezahŕňa Dánsko.

Pri pristúpení k dohovoru by EÚ mala tiež urobiť vyhlásenie týkajúce sa vecnej pôsobnosti dohovoru podľa článku 18 dohovoru, v ktorom z rozsahu pôsobnosti dohovoru vylúči rozsudky o obchodných nájmoch nehnuteľností nachádzajúcich sa v Európskej únii.

2021/0208 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o pristúpení Európskej únie k Dohovoru o uznávaní a výkone cudzích rozsudkov v občianskych alebo obchodných veciach

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 81 ods. 2 písm. a) a článok 218 ods. 6 písm. a),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na súhlas Európskeho parlamentu[1],

keďže:

(1) Dohovor o uznávaní a výkone cudzích rozsudkov v občianskych alebo obchodných veciach pod záštitou Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného (ďalej len „dohovor“) bol uzatvorený 2. júla 2019.

(2) Cieľom dohovoru je podporiť prístup k spravodlivosti globálne prostredníctvom posilnenej medzinárodnej justičnej spolupráce. Dohovorom sa má predovšetkým zmenšiť riziko a znížiť náklady spojené s cezhraničnými spormi a urovnávaním sporov a v dôsledku toho uľahčiť medzinárodný obchod, investície a mobilitu.

(3) Únia sa aktívne zúčastňovala na rokovaniach, ktoré viedli k prijatiu dohovoru, a stotožňuje sa s jeho cieľmi.

(4) Podniky, ako aj občania Únie, ktorí sa v súčasnosti usilujú o to, aby sa rozsudok vydaný v Únii uznal a vykonal v krajine mimo Únie, sú vystavení nejednotnému právnemu prostrediu, keďže neexistuje komplexný medzinárodný rámec v oblasti uznávania a vykonávania cudzích rozsudkov v občianskych a obchodných veciach. Rast medzinárodného obchodu a investičných tokov zvyšuje tieto právne riziká pre podniky a občanov Únie, táto situácia by sa však mala riešiť prostredníctvom predvídateľného systému cezhraničného uznávania a výkonu rozsudkov v občianskych alebo obchodných veciach.

(5) Tieto ciele možno dosiahnuť len dodržiavaním systému vzájomného uznávania a výkonu rozsudkov medzi štátmi, ako je systém prijatý v dohovore. Dohovor by mal zároveň umožniť uznávanie a výkon rozsudkov tretích krajín v Únii len vtedy, ak sú dodržané základné zásady práva Únie a ak nie je dotknuté vnútorné *acquis*.

(6) Podľa článku 26 dohovoru organizácie regionálnej hospodárskej integrácie, ktoré majú právomoc v niektorých alebo vo všetkých veciach upravených dohovorom, ako napríklad Únia, môžu podpísať, prijať, schváliť dohovor alebo k nemu pristúpiť.

(7) V súlade s článkom 3 ods. 2 zmluvy má Únia výlučnú právomoc uzavrieť medzinárodnú dohodu, ak tým môžu byť dotknuté spoločné pravidlá Únie alebo pozmenený rozsah ich pôsobnosti. Dohovor má vplyv na sekundárne právne predpisy

[1] Ú. v. EÚ C , , s. .

o právomoci a na uznávanie a výkon následných rozsudkov, a to najmä nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012[2]. Únia má preto má preto výlučnú právomoc vo všetkých záležitostiach upravených dohovorom.

(8) Podľa článku 24 ods. 3 a článku 28 dohovoru sa pristúpenie k dohovoru môže uskutočniť pred nadobudnutím jeho platnosti.

(9) Únia by mala dohovor uzavrieť prostredníctvom pristúpenia.

(10) Pri pristúpení k dohovoru by Únia mala podľa článku 27 dohovoru vyhlásiť, že vykonáva právomoc vo všetkých veciach, na ktoré sa dohovor vzťahuje. V dôsledku toho by mali členské štáty byť viazané dohovorom na základe jeho uzavretia Úniou.

(11) V prípadoch týkajúcich sa nájmu na obchodné účely nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 priznáva výlučnú právomoc súdom v členskom štáte, v ktorom sa nehnuteľnosť nachádza. Dohovor nezahŕňa takéto pravidlá upravujúce výlučnú právomoc v oblasti obchodného nájmu. Pri pristúpení k dohovoru by preto Únia mala urobiť vyhlásenie podľa článku 18 dohovoru, v ktorom z rozsahu pôsobnosti dohovoru vylúči rozsudky o obchodných nájmoch nehnuteľností nachádzajúcich sa v Únii.

(12) Írsko je viazané nariadením (EÚ) č. 1215/2012, a preto sa zúčastňuje na prijatí tohto rozhodnutia.

(13) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijímaní tohto rozhodnutia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Únia týmto uzatvára Haagsky dohovor z 2. júla 2019 o uznávaní a výkone cudzích rozsudkov v občianskych alebo obchodných veciach (ďalej len „dohovor“).

Text dohovoru je pripojený k tomuto rozhodnutiu.

Článok 2

Komisia určí osobu splnomocnenú uložiť v mene Únie listinu o pristúpení uvedenú v článku 24 ods. 4 dohovoru.

Článok 3

Únia pri uložení listiny uvedenej v článku 24 ods. 4 dohovoru urobí toto vyhlásenie v súlade s článkom 27 ods. 1 dohovoru:

„Európska únia vyhlasuje v súlade s článkom 27 ods. 1 dohovoru, že vykonáva právomoc vo všetkých veciach, na ktoré sa tento dohovor vzťahuje. Jej členské štáty nepodpíšu, neratifikujú, neprijmú ani neschvália dohovor, ale budú viazané dohovorom na základe jeho uzatvorenia Európskou úniou.

Na účely tohto vyhlásenia pojem „Európska únia“ nezahŕňa Dánske kráľovstvo na základe článkov 1 a 2 Protokolu (č. 22) o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o fungovaní Európskej únie.“

[2] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 20.12.2012, s. 1).

Článok 4

Únia pri uložení listiny uvedenej v článku 24 ods. 4 dohovoru urobí toto vyhlásenie v súlade s článkom 18, ktoré sa týka obchodných nájmov nehnuteľností:

„Európska únia týmto vyhlasuje podľa článku 18 dohovoru, že dohovor nebude uplatňovať na obchodné nájmy nehnuteľností nachádzajúcich sa v Európskej únii.“

Článok 5

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*[3].

V Bruseli

Za Radu
predseda

[3] Dátum nadobudnutia platnosti dohody uverejní Generálny sekretariát Rady v *Úradnom vestníku Európskej únie*.